

nota

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW, SOCW

Internationaal Beleid

1 - Persoonsgegevens

Datum

05 augustus 2025

Referentie

53889416

Bijlagen

Kamerbrief MFK-pakket

BNC-fiche Agora EU

BNC-fiche Erasmus+

BNC-fiche Horizon Europe

BNC-fiche ECF

Overzicht BNC-fiches MFK

Intern OCW afgestemd

OWB, HOenS, MBO, OVO, DE,

EenK, MenC.

BNC-fiches Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2028 - 2034

Aanleiding

Op 16 juli heeft de Europese Commissie (CIE) een pakket voorstellen voor het volgende EU Meerjarig Financieel Kader (MFK, 2028-2034) gepresenteerd. OCW is voor een aantal programma's uit dit pakket penvoerder voor de BNC-fiches, en bij andere onderdelen nauw betrokken. Deze nota legt u deze fiches voor ter akkoord. Dit biedt u de mogelijkheid tot het geven van vroege sturing/mandaat voor het komende onderhandelingsproces.

Geadviseerd besluit

- **MOCW**, u wordt gevraagd akkoord te gaan met de BNC-fiches voor Horizon Europe, het Europees Concurrentievermogenfonds (ECF), Erasmus+ en Agora EU.
- **SOCW**, u wordt gevraagd akkoord te gaan met de BNC-fiches voor Erasmus+, Agora EU en desgewenst het Europees Concurrentievermogenfonds.

MBZ en MFIN sturen een Kamerbrief met een rijksbrede appreciatie van het hele MFK voorstel (die ingaat op de financiële aspecten van het pakket). De huidige versie van deze brief is ter informatie bij deze nota gevoegd. Deze brief wordt geaccordeerd door MBZ en MFIN, maar indien u zeer zwaarwegende punten heeft zullen wij deze in de HCEU en REA meenemen.

Kernpunten

Met het BNC-proces (Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen) wordt de kabinetsinzet voor nieuwe Europese beleidsvoorstellen interdepartementaal afgestemd. Gezien de grootte van het MFK-pakket gaat het hier om veel BNC-fiches tegelijkertijd. Hiervoor hebben eerder op (laag) ambtelijk niveau al twee afstemmingsrondes plaatsgevonden, de verwachting is daarom dat in de BNC weinig grote wijzigingen meer zullen plaatsvinden. OCW is penvoerder voor de volgende BNC-fiches:

- Agora EU (Creative Europe-cultuur, Media+ en CERV)
- Erasmus+
- Horizon Europe

Daarnaast is OCW nauw betrokken geweest bij het opstellen van het fiche voor het ECF, waarvoor EZ penvoerder is.

De CIE heeft het MFK opgedeeld in 4 pijlers, namelijk:

1. Economic, social and territorial cohesion, agriculture, rural and maritime prosperity and security.
2. Competitiveness, prosperity and security
3. Global Europe, including Ukraine
4. European Public Administration

Datum
05 augustus 2025

De voorstellen waar OCW penvoerder is vallen allen onder pijler 2. Daarnaast zijn er voor OCW raakvlakken met voorstellen uit Pijler 1 en 3. Ook hier is meegelezen op de BNC-fiches door de relevante OCW-directies. Een overzicht van alle BNC-fiches is bij deze nota gevoegd.

Voor uw overzicht geeft de tabel hieronder een beeld van de door de CIE toegekende bedragen aan de voor OCW-meest relevante programma's. Het is daarbij belangrijk op te merken dat de BNC-fiches expliciet niet ingaan op de financiële aspecten van het pakket. De algemene Kamerbrief, die door BZ en FIN is opgesteld, geeft een appreciatie van het totaalbedrag van het MFK. Het kabinet zal inzetten op een verlaging van het voorgestelde MFK, dit standpunt komt voort uit het regeerakkoord. Dit kan ook betekenen dat de beschikbare middelen voor de voorstellen die aan OCW-beleidssterreinen raken zullen afnemen. Tegelijkertijd pleit Nederland voor een versterking van het concurrentievermogen in de EU, overeenkomstig met het Draghi-rapport. Voor OCW betekent dit investeren in O&I, maar ook in onderwijs, cultuur, media en een sterke democratie en rechtstaat. Daarom moet OCW zich ervoor blijven inzetten dat de voorgestelde middelen voor de programma's overeind blijven. Dit wordt al deels ondervangen in de Kamerbrief, die benoemt dat de modernisering van het MFK overeind dient te blijven. Dat wil zeggen dat de EU-begroting meer gericht moet zijn op concurrentievermogen met een sterke interne markt en inzet op onderzoek en innovatie als fundament, asiel en migratie, en veiligheid en defensie.

	2021 - 2027	2028 - 2034	Vershil
MFK algemeen	€1.247 mld.	€1.866 mld.	€619 mld.
Pijler 2	€222 mld.	€590 mld.	€368 mld.
Horizon Europe (KP10)	€95 mld.	€175 mld.	€80 mld.
Erasmus+	€26,2 mld.	€40.8 mld.	€14,6 mld.
Agora EU	€3,9 mld. (incl. CERV)	Totaal €8,6 mld. €1,8 mld. Culture strand €3,2 mld. Media strand €3,6 mld. CERV	€4,7 mld.

Toelichting BNC-fiches

Voor de vier BNC-fiches met voor OCW prioritaire voorstellen worden hieronder kort de kernpunten weergegeven, met daarbij de belangrijkste overwegingen die terugkomen in het fiche.

Agora EU

Kernpunten

- Het programma AgoraEU combineert het huidige Creative Europe programma en het Citizens, Equality, Rights and Values programma (CERV). Het doel is om de complexiteiten en zwakheden in de EU-begrotingen aan te pakken voor deze beleidsonderwerpen.
- AgoraEU zal bestaan uit drie pijlers: Creative Europe (cultuur), Media+ en CERV+.

- Het is bedoeld voor interventies op het gebied van cultuur media, gelijkheid, burgers en rechten en waarden.

Datum

05 augustus 2025

Belangrijkste overwegingen

- Met dit programma wil de CIE de pijlers van een sterke democratie ondersteunen, waaronder cultuur, media, waarden als gelijke behandeling, non-discriminatie en een sterk, onafhankelijk maatschappelijk middenveld. Bundeling van de steun voor cultuur, media en fundamentele waarden in het kader van AgoraEU zal volgens de CIE de toegang voor begunstigten vereenvoudigen dankzij gemeenschappelijke regels en financieringsregelingen. Voor het programma wordt € 8,582 miljard voorgesteld, meer dan een verdubbeling ten opzichte van hetgeen in de voorgaande MFK periode voor beide fondsen was gereserveerd.
- De directies DE, M&C en E&K zijn positief over het voorstel. Zij verwelkomen het doel om de synergie tussen de beleidsdomeinen te vergroten door Creative Europe en CERV samen te voegen en regeldruk te verlichten. De inhoudelijke vormgeving en het effect op de uitvoering van het programma moeten nog nader bestudeerd worden. Hierbij zal specifiek gelet worden op sterke waarborgen in het programma opdat de thematische prioriteiten van het voormalig Creative Europe en CERV niet verwateren noch dat het budget voor deze prioriteiten wordt verlaagd of moeten concurreren.

Citizens, Equality, Rights and Values (CERV)

- Het huidige CERV richt zich op het maatschappelijk middenveld, versterking van de democratie en het beschermen en bevorderen van de Europese fundamentele waarden.
- Het kabinet zette in op het behouden en versterken van het CERV-programma en is daarom in principe geen voorstander van het samenvoegen van CERV met Creative Europe. Het is nu belangrijk om bij een samengevoegd programma in te zetten op sterke waarborgen en te zorgen dat de thematische prioriteiten van CERV niet verwateren. Tevens moet er worden voorkomen dat beleidsdomeinen en sectoren onnodig met elkaar concurreren, of dat het accountbeheer onnodig gecompliceerd raakt binnen de betreffende DG's van de CIE. Ook is het van belang dat de Commissie ten aanzien van steun vanuit AgoraEU of andere fondsen aan het maatschappelijk middenveld géén beperkingen oplegt ten aanzien van pleitbezorging. Het maatschappelijk middenveld moet in staat blijven eraan bij te dragen dat bij het beleidsproces alle stemmen in de samenleving gehoord worden.
- Prioriteiten binnen CERV dienen o.a. aan te sluiten op de Union of Equality Agenda en de specifieke agenda's gericht op doelgroepen zoals vrouwen en lhbtq+ personen. Daarnaast zet Nederland in op specifieke deelgebieden waaronder: brede gelijkheid en non-discriminatie en specifiek gendergelijkheid en vrouwenrechten, inclusief seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR), de bestrijding van gendergerelateerd geweld, lhbtq+-gelijkheid én de bestrijding van desinformatie en online haat tegen vrouwen en lhbtq+ personen.

Erasmus+

Kernpunten

- In het voorstel worden de huidige programma's Erasmus+ (onderwijs, training, jeugd en sport) en het Europees Solidariteitskorps (vrijwilligerswerk) samengevoegd tot één programma Erasmus+.

- De Commissie stelt voor het programma langs twee pijlers (leermogelijkheden en ondersteuning capaciteitsopbouw) in plaats van de huidige drie actielijnen in te richten (mobiliteit, partnerschappen en beleidsexperimenten).
- Het voorstel laat een duidelijke verschuiving zien in de horizontale prioriteiten van het programma waarbij er meer aandacht is voor de sociale dimensie, arbeidsmarkt en weerbaarheid en minder voor duurzaamheid en de groene transitie.
- Tot slot wordt voorgesteld de internationale dimensie van Erasmus te versterken om zo bij te dragen aan de mondiale rol en concurrentiekracht van de EU.

Datum
05 augustus 2025

Belangrijkste overwegingen

- Over het algemeen zijn we positief over het voorstel. Continuïteit van het programma is grotendeels gewaarborgd. Daarnaast steunen we het streven naar vereenvoudiging. Wel is het door de nieuwe structuur met twee hoofdpijlers des te belangrijker dat voor de afzonderlijke activiteiten voldoende middelen beschikbaar worden gesteld.
- Verder zijn er nog wel een aantal zorgen waarover het BNC-fiche oproept tot verduidelijking. Er is onduidelijkheid over de toekomstige ondersteuning van bestaande partnerschappen, de verwijzingen naar een gemeenschappelijke Europese graad zijn wat ons betreft voorbarig en in relatie tot de nieuwe maatregel voor 'strategische onderwijsvelden' is niet duidelijk wie gaat bepalen wat 'strategisch' is.
- We missen expliciete verwijzingen naar de groene transitie als horizontale prioriteit van het programma, aangezien juist uit de nationale tussentijdse evaluaties blijkt dat de bestaande horizontale prioriteiten goed hebben gefunctioneerd.
- In het voorstel is er een duidelijke focus op de Vaardigheidsunie. We verwelkomen deze Vaardigheidsunie, maar willen tegelijkertijd dat ook de Europese Onderwijsruimte als zelfstandige entiteit blijft bestaan, inclusief zijn aandacht voor individuele ontwikkeling los van maatschappelijke opgaven.

Horizon Europe

Kernpunten

- Het 10^e kaderprogramma voor onderzoek en innovatie (O&I) zal net als zijn voorganger 'Horizon Europe' heten. Het concept BNC-fiche behandelt zowel het voorstel van de Europese Commissie voor een verordening voor Horizon Europe, als het daaronder hangende specifieke programma.
- Het voorstel voor Horizon Europe sluit goed aan bij de Nederlandse inzet op een 'moderne' begroting, waarbij wordt ingezet op het versterken van het concurrentievermogen. Hieronder valt een eigenstandig kaderprogramma voor O&I, als fundament voor concurrentievermogen.
- Horizon Europe zal bestaan uit vier pijlers: (1) Excellente wetenschap; (2) Concurrentievermogen en Maatschappij; (3) Innovatie; en (4) Europese Onderzoeksruimte. Hiermee wordt zowel de succesvolle pijlerstructuur als de voor Nederland belangrijkste instrumenten in grote lijnen voortgezet. De tweede pijler is nauw verbonden aan het Europees Concurrentievermogenfonds (ECF), waar de inhoudelijke programmering plaatsvindt.
- Excellentie blijft expliciet benoemd als selectiecriteria, zodoende worden de beste voorstellen en ideeën gehonoreerd.

Belangrijkste overwegingen

- In het BNC-fiche verwelkomt het kabinet het voorstel voor een eigenstandig kaderprogramma, met een herkenbare pijlerstructuur. Horizon Europe bouwt daarmee voort op het succes en de ervaring van 40 jaar EU-kaderprogramma's. Dit is van groot belang voor het lange termijn concurrentievermogen en de strategische kennispositie van de EU en het Nederlandse kennisveld.
- De Europese Commissie zet in op het versterken van de Europese Onderzoeksraad (ERC) en de Europese Innovatieraad (EIC). Hiermee is zowel de basis van fundamenteel onderzoek, als de opschaling van startups goed geborgd, conform de Nederlandse inzet.
- Als belangrijkste aandachtspunt benoemt het fiche onduidelijkheden omtrent de voorgestelde verbondenheid met het ECF via de tweede pijler (collaboratief onderzoek). Het is nog onduidelijk hoe de programmering via het ECF tot stand komt en hoe strategische keuzes worden gemaakt. Daarbij is de rol van zowel lidstaten als experts in dit proces nog onvoldoende verankerd.
- Daarnaast verwelkomt het fiche de mogelijkheid voor dual-use onderzoek en innovatie, maar geeft het aandachtspunten mee over de noodzaak voor een goede inbedding hiervan, ook met het oog op het stimuleren van open én veilige internationale samenwerking.
- In algemene zin benoemt het fiche het gebrek aan detail in het voorstel van de CIE, waardoor nog veel vragen openstaan en wat kan leiden tot onzekerheden en onduidelijkheden in de uitvoering.
- De onderhandelingen in Brussel over dit voorstel zullen de komende twee jaar parallel aan het overkoepelende MFK-voorstel en de andere MFK-deelvoorstellen gevoerd worden in de Raad voor Concurrentievermogen, via de Raadswerkgroep Onderzoek.
- Het fiche is gezamenlijk met het ministerie van EZ opgesteld, en wordt parallel voorgelegd aan de minister van EZ.

Datum
05 augustus 2025

Europees Concurrentievermogenfonds

Kernpunten

- Het Europees fonds voor concurrentievermogen is een nieuw fonds dat verschillende programma's uit het huidige MFK samenpakt. Het is gericht op strategische technologieën en sectoren ten behoeve van de hele interne markt, zoals aanbevolen door Letta en Draghi.
- Door één regelgeving en één toegangspoort voor financieringsaanvragers te hanteren, moet de EU-financiering vereenvoudigd en versneld worden en als katalysator fungeren voor private en publieke investeringen.
- Het voorstel bestaat uit vier thematische vensters, met elk een voorgesteld apart budget¹: (i) de schone transitie en industriële decarbonisatie (€26,2 miljard)², (ii) gezondheid, biotechnologie, landbouw en bio-economie (€22,6 miljard), (iii) digitaal leiderschap (€54,8 miljard) en (iv) weerbaarheid en veiligheid, defensie-industrie en ruimtevaart (€130,7 miljard).

Belangrijkste overwegingen

¹ In lopende prijzen.

² In de overkoepelende mededeling spreekt de Commissie van een totaalbedrag van €67,4 miljard. Dit is inclusief het Innovatiefonds van €41,2 miljard, dat momenteel buiten het MFK valt. Deze middelen zijn voor de periode na 2030. Het Innovatiefonds heeft momenteel een looptijd tot 2030, waarbij continuering onderdeel is van de ETS-herziening voorzien in 2026.

- Horizon Europe is nauw verbonden aan het ECF, het programma is zowel voor de inhoudelijke programmering van het collaboratieve onderzoek als de regelgeving ('single rule book') volgend aan het ECF. OCW zet sterk in op een helder onderscheid tussen O&I-activiteiten binnen Horizon en activiteiten die uitvoering geven aan industriebeleid binnen het ECF, dit geldt ook voor O&I financiering, zekerheid van langetermijninvesteringen en budgettaire ruimte voor civiel onderzoek t.o.v. dual-use en militaire toepassing.
- Het kabinet is van mening dat onderzoek, technologie, innovatie, vaardigheden en infrastructurele projecten de sleutel zijn naar een versterkte concurrentiepositie en is daarom voorstander om dit sterker te verankeren in het volgend MFK.
- Ook refereert het voorstel veel aan de Vaardigheidsunie, en de rol die vaardigheden (en daarmee onderwijs) kan spelen in het Europees concurrentievermogen. Het kabinet steunt deze focus.
- Wel zet het kabinet in op een steviger focus op strategische technologieën en sectoren, om zo niet-doelmatige besteding van middelen te voorkomen.
- Ook vindt het kabinet het van belang dat besteding van middelen over de gehele breedte van het ECF zoveel als mogelijk op basis van excellentie en impact en in open competitie plaatsvindt.

Datum
05 augustus 2025

Planning

De Kamer heeft het hele eerste pakket van MFK voorstellen als prioritair aangemerkt. Daarom moeten de appreciaties en BNC-fiches op 29 augustus in de MR besproken worden en naar de Kamer gestuurd.

14-aug	Aanleveren fiche aan BNC & in de Tas BWP
19-20 aug	Bespreking in BNC
26-aug	Bespreking in de CoCo
29-aug	Bespreking en vaststelling in de MR

In september beginnen in Brussel de eerste onderhandelingen over de omvang en invulling van het nieuwe MFK. Op dit moment wordt door de CIE en het Deense voorzitterschap nog gewerkt aan de invulling van de onderhandelingstafels. Deze lijken qua indeling de beschreven pijlers te volgen, waarbij de coördinerende departementen afhankelijk van de inhoud andere departementen meenemen.

redacted on: 09/10/25

- Redaction (1 redaction)

1 Privilege / Exemption reason used:

1 -- "Persoonsgegevens" (1 instance)

Redacted pages:

Page 1, Persoonsgegevens, 1 instance